

СТАНИСЛАВ СТРАТИЕВ
В КРАЯ НА ПРОЛЕТТА, В КРАЯ
НА ЛЯТОТО

chitanka.info

Къпехме Зорка, кучето на Гурко, със сапун за пране. Тя пръхтеше и тръскаше глава, но иначе ѝ беше приятно. На нас също ни правеше удоволствие да я къпем — когато къпеш някого, винаги ти прави удоволствие. Много по-голямо удоволствие, отколкото когато се къпеш сам.

Слънцето се беше скрило, червените облаци бавно си отиваха след него. По улицата звучеше танго.

— Шест часа! — отбеляза Тони. — Един час го къпем вече, стига толкова, че ще му смъкнем кожата.

Звучеше танго. Бавно и старомодно, то ходеше между къщите, влизаше през отворените прозорци, излизаше в дворовете, потънали в зеленина, издигаше се изведнъж високо над улицата и пак слизаше долу, при малките къщи с червени покриви.

— Бай Славе слуша тангото! — каза Гурко. — Време е да отваряме магазина.

Звуците идеха от обуцарница „Танго“. Всеки ден без неделя, точно в шест часа, бай Славе обуцарят свършваше работа и пускаше на грамофона тангото.

Можеше да е зима, можеше да е пролет, да пада гръм или да става каквото ще — точно в шест часа тангото сякаш слагаше извехтялото си бомбе и тръгваше из улицата. То вървеше с малко виновна усмивка, влизаше през отворените врати на къщите и като сваляше церемониално бомбето си, се представяше. След като напомняше за себе си, то се покланяше още веднъж и излизаше.

От целия бурен и прекрасен живот на бай Славе преди тридесет години беше останало само това самотно, меланхолично танго с извехтяло бомбе и виновна усмивка. То му връщаше ароматите на пролетните нощи и още безброй неща, за които си спомняше, наведен над грамофона всеки ден в шест часа.

За нас тангото означаваше, че е вече шест часът и ние трябва да отворим магазина. И без това няколко нетърпеливи клиенти чакаха пред вратата и ни правеха знаци с ръце.

Гурко заповяда на Зорка да си отиде вкъщи, а Тони изнесе пред вратата табела, на която пишеше „МАГАЗИНЪТ Е ОТВОРЕН“, и я закачи на оградата.

— Хайде бе! — викаха клиентите. — Какво се мотае, работното време почна отдавна!

— Сега, сега! — каза Мончо. — Не бързайте толкова, за всички ще има!

А аз заех обичайното си място до входа и завиках:

— Насам, насам! На пеперудите! На хубавите пеперуди! На дяволските пеперуди! Не останаха-а-а!...

— Какво викаш бе! — смееха се клиентите. — Нали сме тука!

— Вие от кои искате? — питаше Тони първия купувач. — Тези са по двайсет стотинки едната. От другите ли?...

Наближаваше учебната година и всички по-големи ученици от улицата и от съседните улици бързаха да купят от нас пеперуди за своите сбирки. Всеки знаеше, че ако няма хербарий с разни треви и цветя и сбирка с насекоми, нямаше да може да стъпи в училище.

Върбанов, учителят по естествознание, оставяше в същия клас всички, които не му представяха такива сбирки и не ги поддържаха през цялата година в изправност. Щом някой ученик се изправяше пред дъската, той носеше със себе си всичките овеси и ечемици, които беше събирал през лятото, както и сбирката си с насекоми и пеперуди.

А такива пеперуди, толкова хубави, със съвсем запазен прашец по крилата, с най-различни цветове, дяволски и обикновени и при това на смешно ниски цени, можеха да купят само от нас. Ние бяхме реномирано предприятие, с традиции не от вчера, със солидна клиентела и безукорна репутация. Това се знаеше от всички деца в околните квартали.

Пеперудите ловяхме по пеперудените цветя. Не знам какво ги привличаше толкова в тези цветя, но щом над Мончовия двор се появеше пеперуда, ние знаехме, че тя ще се лепне право на тях. И наистина пеперудата правеше два-три кръга във въздуха, после изведнъж забелязваше цветята и се спускаше върху тях. А там вече я чакахме ние и внимателно, за да не ѝ изтърсим много прашеца, я улавяхме и слагяхме в магазина.

— Какво, скъпо ли ти се вижда? — питаше Тони един купувач. — Ами това е дяволска пеперуда, бе! Ти знаеш ли колко са малко дяволските пеперуди?

— Знам! — казваше клиентът. — Ама майка не ми даде повече пари.

— Ами, не ти е дала — засичаше го Тони. — Дали ти е тя, ама ти си си купил топчета. И сега искаш да ти продавам без пари.

— Добре де, добре де! — съгласяваше се хитрецьт. — Дай ми две тогава!...

По улицата се зададе чичо Николай, той си подсвиркваше нещо и спря пред нас.

— Виж ти какви прекрасни пеперуди! — удивен каза той. — На кого са тези прекрасни пеперуди?

— Продаваме ги, чичо Николай! — отговорихме ние. — За сбирките.

— За сбирките ли? — попита той. — За какви сбирки?

— По естествена. Върбанов ги иска от децата.

— Чудесно, чудесно! — зарадва се чичо Николай. — Е, върви ли търговията?

— Върви по малко — скромно рече Мончо. — Колкото да не е без хич.

— Колкото да не е без хич! — каза чичо Николай. — Прекрасен отговор! А на мене ще ми продадете ли една от тези хубави пеперуди?

— Но нали ти не правиш сбирки, чичо Николай?

— Искам да имам една от тези хубави пеперуди — каза засмяно той. — Кой знае, един ден може да ми потрябва за нещо. Дайте ми онази там.

Чичо Николай взе дяволската пеперуда, даде ни парите и продължи надолу по улицата.

На него му харесваше този безкраен свят и той се радваше на всичко като дете. Радваше се, че слънцето изгрява и е алено, радваше се на люляците в двора, на децата, които се пречкаха в краката му, на гълъбите, на хората от улицата.

С него всички ставаха спокойни и се поусмихваха. Щом видеше някъде кон, той веднага се спираше и казваше:

— Виж ти, какъв хубав бял кон! Чий е този прекрасен кон?

Притежателят се намръщваше малко и отговаряше уж безразлично:

— А, моя е тази кранта.

— Недей, недей! — викаше засмяно чичо Николай. — Недей да си кривиш душата! Това е лебед, а не кон!...

— Какъв ти лебед! — казваше зарадван притежателят. — Кранта и половина.

— Моля ти се! — викаше чичо Николай. — Ще ме обидиш! Недей да говориш така за този хубав кон!...

Хващаше зарадвания притежател, черпеше го една ракия и му обясняваше колко хубав кон е неговият.

Веднъж баща ми се караше на майка ми, че купила дребни ябълки. В това време влезе чичо Николай, чу баща ми и каза:

— Добър ден! Добър ден! Откъде купувате тези хубави ябълки? Отдавна търся такива червени и сладки ябълки.

Взе една, захапа я и продължи:

— Да, точно такива ябълки търсех, сладки като мед, ама никъде не се намират. Откъде ги взехте?

Баща ми се усмихна и двамата влязоха вътре да се разправят за ябълките и за останалите работи.

Щом чичо Николай отмина надолу по улицата, червените облаци, които бавно изстиваха от залеза, станаха изведнъж сиви, свиха се и се затътриха към края на небето. Започна да се стъмва и ние затворихме магазина.

— Събраха ли се вече? — попита нетърпеливо Гурко.

Преброихме парите, изкарани от пеперудите този ден.

— Не са много, но стигат! — каза Тони. — Все ще стигнат за началото. А после ще изкарваме по пътя.

Ние замълчахме. Ясно беше, че утре сутринта щяхме да тръгнем и може би никога вече нямаше да чуем бавното танго с поизвехтяла шапка и никога нямаше да видим улицата, да дишаме аромата на дворовете ѝ, пълни с божури и люляк.

Един ден от лятото, през онзи тревожен месец май, когато въздухът сияе, пълен с аромати и птици, ние вървахме покрай железопътната линия извън града. Отивахме да ловим щиглеци. И тогава покрай нас мина влакът.

Летяха вагоните, пълни с дъски, носеше се мирис на смола, изсвири проточено локомотивът, повя вятър и разпиля косите ни. Тракаха копелетата на вагоните край нас, мяркаха се будките на спирачите, опияняващият дъх на смола и майски вятър ни удряше в лицето и ние не можехме да дишаме от тях. Стана ни тревожно, обзе ни някакво безпокойствие, неизвестни гари се замяркаха пред очите ни, гърдите ни се разтваряха широко.

Дълго гледахме след отминалия влак с невиждащи очи. А после изведнъж разбрахме колко голям и прекрасен е белият свят, безкраен и пълен с жита, гори и влакове, с морета и джунгли, с птици и зверове.

Утре тръгнахме да обикаляме света. С една част от парите щяхме да купим ракия за Стефан, който пазеше конюшната на цирка. Той щеше да изпие ракията още същия час и през нощта да спи като заклан. А докато той спеше, ние щяхме да вземем двата бели коня, двата огромни и силни коня...

Вечерта се прощавахме с улицата, на която се бяхме родили, където видяхме Човека, който никога не лъже, дето играехме с Атанас Лудия и останалите деца, нашата улица.

Взехме фенерите си, направени от издълбана диня, запалихме свещите и светлинките затрептяха разчупени на различни късчета и колелца. Преминахме навсякъде, където сме играли и брали череши, дето сме вършили лудории, и се сбогувахме с всичко.

— Утре сутринта в четири часа тръгваме! — каза Тони. — Хайде довиждане сега, да вървим да лягаме, че да станем навреме.

Прибрах се вкъщи, вечерях набързо и легнах.

На сутринта към четири без нещо някой свирна тихичко край прозореца.

— Ей, хайде ставай бе! — чух гласа на Мончо. — Всичко е готово!

Скочих от леглото и хукнах навън. Бях си легнал облечен снощи, за да съм готов.

— Къде са другите? — попитах още сънен аз.

— Ей ги там, зад градинката — каза Мончо.

— А конете?

— И конете, и всичко!

Зад ъгъла чакаха Гурко и Тони. Те седяха в една червена колесница, която беше толкова хубава, че помислих дали не сънувам още. Но не беше сън, а великолепна червена колесница, с птици и гроздове, изрязани в дървото ѝ, с фигури, щитове и копия.

Двата огромни бели коня от цирка бяха впрегнати в колесницата.

— Това е значи колесницата, а? — извиках аз възторжено. — Страшна работа!...

— Качвай се и да тръгваме, докато не е станало късно! — рече Гурко скромно. — Че ако баща ми усети, не знам дали ме разбираш!...

Бащата на Гурко беше дърводелец и работеше за археологическия музей. Той постоянно правеше някакви странни предмети от дърво за музея. В работилницата му винаги имаше един или двама очилати, които разгъваха чертежи, мереха, гледаха в книги и се пречкаха в краката му. Гурко разправяше, че били нещо като професори. Те постоянно говореха за науката и никога не споменаваха нещо, което да е на по-малко от хиляда-две хиляди години.

— Този щит е на хиляда години! — казваше единият. — В онази епоха, преди хиляда години...

— Най-малко на хиляда! — прекъсваше го другият. — Според мен, хиляда и двеста или и триста години. Не по-малко. Науката...

През последните три месеца бащата на Гурко се занимаваше с една колесница. Тракийска колесница, принадлежала на някакъв тракийски владетел, живял, естествено, преди не по-малко от хиляда години, ако не и хиляда и петстотин. Иначе професорите изобщо нямаше да си губят времето с него. Носел съвсем трудно за изговаряне име. От колесницата му останала само рисунка върху делва или друга някаква паница. И сега бащата на Гурко, въпреки че онези двамата му пречеа постоянно, като му пъхаха чертежите си в ръцете, щеше да я прави същата, както си е била тогава. Колесницата растеше пред очите на Гурко, който ни разправяше най-различни работи за нея, но ние смятахме, че той преувеличава, защото си познавахме хората.

Но сега, когато я видях, с птици и щитове, изрязани от дърво, впрегнатите коне, застанали до нея, разбрах, че този път Гурко не е преувеличил нито дума. Щяхме да използваме колесницата в нашата обиколка около света.

— Хайде, хайде! — рече нетърпеливо Гурко. — Качвай се, какво я гледаш!...

Ние с Мончо се метнахме в колесницата, Тони дръпна юздите и белите коне потеглиха. Изправихме се царствено и се заоглеждахме. Уличката още спеше, потънала в зелените корони на дърветата. Никой не се мяркаше по нея, листата на тополите тихичко звънтяха от вятъра. Белите коне от цирка развяха гривите си и затичаха. Преминахме покрай градинката, където жълтите храсти и глухарчетата спяха и се поклащаха в съня си, направихме завой и улицата изчезна от очите ни.

Отивахме да пътуваме по широкия свят и кой знае кога щяхме да се върнем пак, важни и дебели, с побелели коси и сребърни верижки на джобните часовници и да оглеждаме всичко със снизходителна усмивка.

Аз си мислех какво ли ще направи майка ми, когато прочете бележката, която ѝ оставих. В нея пишеше:

Аз отивам да обикалям света. Взех половината хляб и сиренето от чинията. Взех и пуловера на татко, че е по-дебел, а в пустините нощем е студено.

Когато колесницата излизаше вече от нашия квартал, неочаквано на пътя ни изникна старият поп Власи, който ни е кръщавал всичките поред. Той мъкнеше чувал с вълна и по расото му бяха се разпилели бели влакна. Като видя червената колесница и царствените бели коне, поп Власи хвърли моментално чувала на земята и започна да се кръсти, като гледаше с изумени очи колесницата, докато не се скри от погледа му.

— Дали ни позна, а? — каза Мончо. — Ще отиде още сега да вдигне нашите вкъщи. И може да ни стигнат.

— Май не можа — поклати глава Гурко. — Иначе защо ще се кръсти?

После научихме, че не ни е познал, а още следобед ударил камбаната и започнал да разказва на слисаните бабички как видял пратените от бога ангели в червена колесница и бели коне да препускат из квартала с разгневени лица.

— Грешни сте много! — заключил поп Власи. — Затова покайте се! Ангелите божи няма току-така да се разкарват из нашия квартал!

— Грешни сме много! — съгласили се бабичките и започнали да дават и последните си пари за свещи този ден.

Горели свещите в църквата, припламвали огънчетата им в полумрака, от стените гледали с укор светиите и мъчениците, а поп Власи за първи път от тридесет и пет години насам повярвал, че може би бог има. И като си спомнял грешния си живот през тези години, удрял побелялата си глава в основите на олтара.

След срещата ни с поп Власи ние побързахме да излезем от града и колесницата се понесе по междуградския път. Беше рано, тишината лежеше над полето наоколо и само ранобудни птици пееха в крайпътните дървета. Слънцето изгряваше от изток и пътуваше заедно с нас между главите на белите коне. Чувствахме се съвсем леки, беше ни весело, спокойствието и свежестта на полето се предаваха и на нас.

— Помните ли панаира? — извика Мончо, когато минавахме покрай разклона за едно село, известно с панаирите си.

— Хайде да отидем на панаира! — каза Гурко. — Спомням си къде беше.

И ние свихме по пътя, тръгнахме към пролетния панаир. Но там, където през пролетта имаше толкова народ, палатки и сергии, музика, балони, пищялки, сега нямаше нищо.

Тъжно лежеше голата поляна, върбите в долния ѝ край мълчаха, необикновената тишина ни потискаше и само някакъв стар, пожълтял вестник, останал от пролетта и панаира, се търкаляше по изгорялата трева, подмятан насам-натам от вятъра.

— А помните ли какъв панаир беше! — каза Гурко.

Как нямаше да помним пролетния панаир! Толкова неща се случиха тогава! За панаира двамата братя чехлари от нашата улица се бяха подготвили специално. Те работиха цял месец и направиха десетки и десетки разноцветни чехли, пъстри и алени, с кадифе и ламе, бляскави като сребро и везани като ръкавички.

Голяма работа падна тогава, циганите, дето им носеха материалите, само тичаха с пълни чували, носеха калъпи и платове и викаха: „Готово бе, бате! Готово, бе!“. После бършеха потните си чела и тичаха обратно с празните чували. Дватамата братя, ухапали по двайсет пирончета в уста, удряха с чукчетата и си подвикваха нещо весело, мукавата хвърчеше изпод ръцете им и докато човек се обърнеше, чехлите ставаха готови. На панаира те ни взеха със себе си.

— Хем ще видите какво се казва панаир — казаха те, — хем ще свършим една хубава работа.

Майка ми не ме пускаше отначало. Тя стоеше на улицата пред вратата, държеше в едната си ръка големия червен петел, който правеше толкова поразии напоследък и биеше кокошките, а в другата си ръка стискаше ножа. Чакаше да мине някой по улицата и да заколи петела, защото нея я беше страх. Но доста дълго време никой не

минаваше. Тогава аз отидох при братята чехлари и им казах, че сега е моментът да действат.

— Какво, ще го колим ли? — казаха те, като се спряха пред майка ми.

— Ще го колим — каза майка ми, — ама няма кой да го заколи. Добре че се обаждате.

— Хубав петел! — рекоха с разбиране двамата братя. — Страшен петел. Да ти е жал да го заколиш.

— Хайде, хайде! — даде им ножа майка ми. — Хайде, че трябва да го готвя.

— Грехота е да се коли такова нещо! — дръпнаха се братята.

— Не си правете майтап — рече майка ми, — ами му теглете ножа, че времето минава.

— Сакън! — казаха двамата братя чехлари. — В никой случай!

— Ей че сте...

— Освен в един — добавиха бързо братята. — При едно условие!

— Казвайте! — рече майка ми. — Казвайте, душевадци такива!

— Да пуснеш на панаира ей този тука! — посочиха ме те. — С нас ще бъде, нищо няма да му стане.

Майка ми ме погледна, погледна петела, който следеше с широко отворено око преговорите, и каза:

— Да ми се маха от главата. И внимавайте там с него, дете е!

Съдбата на петела беше решена, а и моята също.

Ние отидохме на панаира. Народ, прах и пролетен вятър, свирки, смях, люлки, стрелбища, ярки рокли, закичени селяни, гърмежи, викове, пияни панаирджии с бели ризи, балони, байрачета, захарни петлета, „хайде на стъкления памук“, жени гълтат саби, нилски крокодил — свят да ти се завие.

Ушите ни писнаха от шума на панаира и се объркахме малко, а двамата братя хич и не трепнаха, ами веднага опънаха палатката, извадиха стоката, наредиха я, а след това поставиха една табела. На табелата пишеше:

Като направиха това, братята се спогледаха, извадиха едно шише с ракия, пиха и след това изведнъж ревнаха:

— Хайде на чехлите-е-е! На пантофите, народе!... Чехли има тука, чехли-и-и!...

Но народът не се юрна презглава, както очакваха братята. Защото не само те ревяха. Най-малко още от три места се чуваха виковете на конкуренцията:

— Без пари! Чехли без пари-и-и! Чехли за сто години!...

Двамата братя извадиха пак шишето, пиха и викнаха по-силно:

— Не останаха-а-а! Чехли не останаха, народе!...

Но народът не се разтревожи много, а продължаваше да се мотае насам-натам, да зяпа и да се смее, като не преставаше да люпи семки и да ги плюе на всички страни.

Братята викаха все по-силно и по-силно, жилите им се издуха, шишето вече се изпразни и те го хвърлиха зад палатката, а досега бяха продали само три-четири чифта чехли.

Тогава те ни повикаха, обясняваха ни нещо около двайсетина минути и ни пуснаха из панаира.

След малко всички ние, дванайсет-тринайсет деца от улицата, се юрнахме към магазин „БРАТСКА ОБИЧ“, натрупахме се там и започнахме да викаме:

— Ей ония там, чичо! Шарените, дай, шарените!!! А на мене сребърните, два чифта!!!...

Братята веднага ревнаха:

— Сега, молим, сега! Не се блъскайте, молим!

Ама ние се блъскахме, бутяхме се пред палатката, Мончо крещеше на едно друго момче от улицата:

— Аз съм преди тебе бе! Какво се блъскаш! Я си гледай реда!

— Ти ли бе! — викаше онзи. — Ти сега дойде!

— Леле! — хващаше се за главата Мончо. — Сега съм дошъл!

Стиснаха се за гушите, ние вдигахме врява до небето, карахме се кой е по-напред. Народът забеляза навалицата, юрна се да види какво става, започна да се блъска и той. Ние вземахме чехли и се измъквахме от тълпата, която вече се струпа пред магазина. Хората щяха да се изпотрепят, като виждаха, че другите грабят чехлите, започнаха да

купуват и те, блъскаха се, искаха чехли. Двамата братя ревяха до пресилване:

— Не останаха-а! Последните, молим! Този чифт и няма вече!

Народът, като чу тези думи, натисна още повече, размахваха се пари, ругаеха, а ние се измъквахме с чехлите, отивахме откъм задната страна на палатката, връщахме чехлите и пак се юрвахме отпред, блъскахме се за чехли, викахме...

Страшна работа беше.

За три часа продадохме всичките чехли. Конкуренцията си изподра гърлото да реве „насам, насам!“, ама кой я забелязва, тя си викаше, докато накрая съвсем пресипна от викане и изобщо не можеше да говори, ами само по движението на устните разбирахме, че псува всичко живо. Така псува до едно време, като само мърдаше устни, а след това си окачи по една черна лента на ризите и си замина от панаира.

Братята ни целунаха по челата един по един, а след това ни поведоха из панаира. Ядохме стъклен памук, на люлките се возихме, стреляхме, гледахме една жена, която до половината беше риба и стоеше в каца, пихме лимонада, какво ли не правихме на този панаир...

Как нямаше да помним пролетния панаир!

Сега гледахме пустата земя и стария пожълтял вестник, който единствен се търкаляше по изгорялата от слънцето трева, подмятан насам-натам от вятъра. Това беше всичко, което ни оставаше от пролетния панаир.

Тони удари конете и колесницата се понесе по-нататък, по пътя, който извиваше между нивите. Колелата ѝ вече започнаха леко да поскърцват, но ние не обръщаме внимание на това, хоризонтът отново ни привлече със синята си лента, над нас мина птица и се изгуби в нивите наоколо.

Очите ми улавяха цветовете на детството. Жълтото на нивите, зеленото на листата, черната земя — тези цветове ми бяха познати отдавна, всичките ги имаше върху килимчето в стаята, където бях израснал. Там имаше още и червено, бяло и розово. Когато бях малък, аз целият потъвах в това килимче, пътувах по шарките му с часове, трябваше ми цяла сутрин, докато стигна от черното до червеното. Килимчето беше огромно, цял свят от цветове, шарки, фигури. След

това аз растях, постепенно започнах да откривам цветовете на килимчето в черешата на двора, в снега, който падаше привечер, откривах ги в прасковите, в гълъбите на покрива, в полето...

А когато се връщах вечер в стаята, килимчето все така меко грееше с цветовете си и аз слагах по него череша, гълъби и сняг, зелени листа от лоза и алени гребени на петли.

С годините килимчето ставаше по-малко, но никога не угасваха цветовете му. Аз растях и виждах цветове, които ги нямаше в него, виждах полутонове и сенки, но това не обедняваше килимчето. Всички цветове, които научавах и научавам, и досега само прибавям към тях — цветовете на детството.

Скоро от едната страна на пътя нивите свършиха и започна дъбова горичка. Пътят навлезе в нея, над нас подскачаха птици и си подвикваха нещо, короните на дърветата се доближаваха и небето над нас беше зелено. То шумеше с листата си и пееше с птиците си. Направихме още един завой и пред нас, на широка поляна, видяхме много разпрегнати коли, огньовете, които пушеха, покрай тях тичаха деца с голи коремчета и се премятаха в тревата. Край огньовете седяха стари жени с плитки и бъркаха с лъжиците в тенджерите. На стотина метра през дърветата се виждаха спокойните води на река.

Щом ни забелязаха, децата с радостни викове се спуснаха към нас и започнаха да викат нещо на циганския си език, от който дума не разбирахме. Те тичаха заедно с колесницата и очите им щяха да изхвъркнат от учудване. Циганките се обърнаха, видяха белите коне и колесницата, плюха си в пазвите и така си останаха край огъня.

— Добър ден! — казахме ние, като дойдохме с колесницата до тях. — Готвите ли?...

Стариците ни изгледаха страхливо, но после видяха, че сме обикновени хора, при това и деца, и закимаха с глави.

— Чорбуляк! — каза една от тях. — Какво друго да готвим.

— Добре сте се спрели тука — рече Гурко, като се оглеждаше. — И река има, и трева. Живеете си живота.

Стариците пак закимаха с глави. Докато кимаха, аз видях как три циганчета тичат към реката и само петите им се мяркаха по пътя като картофчета. В следния миг на брега на реката се показаха десетина съвсем голи цигани с мокри глави. Те триеха очите си от водата, която се стичаше по тях, и гледаха към нас. Като видяха конете, очите им

изведнъж станаха големи и спряха да мигат. След това хукнаха, както си бяха голи, към колесницата.

— Ей, тези ще ни вземат конете! — досети се Мончо. — Да бягаме!...

Тони шибна конете, те затичаха по мекия път покрай катуна, едва не смазаха едно съвсем дребно циганче, което спеше в тревата, свило се като кученце, и препуснаха нататък. Циганите се впуснаха след колесницата с гръмки викове. Най-отпред тичаше един нисък циганин, коремът му смешно подскачаше, а той тичаше с все сила и викаше:

— Чакай бе! Чакай, не бой се!...

Циганите ни приближаваха, виждахме мургавите им лица, посипани с капки пот, и белите зъби, които лъщяха на слънцето.

— Давай! — изкрещяхме всички на Тони. — Давай, че ни стигнаха!

Тони удряше безмилостно конете, колесницата подскачаше и се мяташе като жива по неравния горски път, а ние едва се крепяхме в нея. Но и преследвачите увеличиха темпото и разстоянието между нас и тях намаляваше, те бягаха вече на десетина метра от нас и протягаха ръце.

— Стой, ще стрелям! — викаше ниският циганин, който тичаше най-отпред, като забравяше, че е съвсем гол и няма с какво да стреля. Както викаше, той се спъна, праметна се два пъти презглава и така си остана да лежи на пътя. Другите продължаваха да тичат след колесницата.

— Стойте да ви питаме нещо! — викаха те. — Стойте да ви питаме!...

Ние не спирахме, те ругаеха и тичаха след нас, намалиха вече разстоянието съвсем, но горският път изведнъж свърши и колесницата изскочи на междуградското шосе. Циганите се втурнаха след нея по асфалта, но се погледнаха, видяха, че са както ги е майка родила, и един по един се отказаха от преследването, още повече че съвсем наблизо идваха две каруци и селяните се бяха надигнали да видят какво става.

Като ни псуваха, голите цигани се върнаха в горичката и изчезнаха, а ние продължихме в галоп по шосето уплашени и след две минути се намерихме в някакво село.

Там около колесницата се струпва огромна тълпа, селяните гледаха червената колесница с гроздовете и гълъбите по нея, с фигурите на тракийски воители и се чудеха.

— Царят ли е? Царят ли е? — питаше един съвсем побелял старец, като си пробиваше път, за да ни види по-отблизо. — Престононаследникът?

— Какъв ти цар бе, дядо Георги! — смееха му се останалите. — Къде ти сега цар! Виж, че са деца!...

— Какво, какво? — питаше пак старецът и слагаше ръка на ухото си.

— Деца, бе! — викаха селяните. — Деца, деца-а!

— А-а, децата на царя! — рече глухият старец. — Разбрах, разбрах. Хубаво, хубаво.

Селяните се смееха и гледаха белите коне.

Отнякъде дойде началник, селяните му направиха път, той стигна до нас, извади един лист от джоба си и започна да чете нещо, като мърдаше с устни. Прочете листа, огледа колесницата, преброи ни и каза:

— Слава богу, никой не липсва!

После ни свалиха от колесницата, разпрегнаха белите коне и им дадоха сено. Те веднага забиха глави в него и ни забравиха. А ние отидохме заедно с началника в канцеларията. Той прати прислужника да донесе питки и сирене, а после каза:

— Е, как е, момчета? Здрави ли сте? В ред ли е всичко?

— В ред е! — казахме ние. — Не сме много гладни, да ни пуснете да продължим, че дълъг път ни чака.

— Няма да стане тази работа — поклати глава той. — Нямам късмет. Що телефони ми въртяха заради вас от града, колко пъти ви търсиха — не ти е работа. И все важни хора — професори разни, началници, ама големи. Колесницата, викат, та колесницата. Червена, с птици. Ако мине оттам, спрете я. За науката, викат, иначе наказания ще има...

— Кажете, че не сте ни видял бе, чичо! — каза Мончо. — Все едно че не сме минавали оттука.

Човекът се засмя:

— И да ви пусна, в следващото село ще ви спрат. Знаете ли колко села има по това шосе. А за градовете да не говорим. През нивите не

можете да карате с тази колесница. Пък ѝ цялото село вече ви видя.

Той вдигна телефона, погледна листа, завъртя номера, който беше написан там, и каза:

— Ало, ало... Да, за колесницата... Какво, колесницата ли, здрава е тя, нищо ѝ няма, само малко е поодраскана... Не, не е много, а децата... Не, нищо ѝ няма на колесницата, аз за децата исках... Да, добре, щом пристигне камионът, ще я натоварим. Дочуване, дочуване...

Той ни погледна, засмя се и каза:

— Какво сте увесили нос? Ей сега ще дойде камион и ще ви натоварим на него.

Така завърши нашето пътешествие в края на лятото, през онзи топъл месец август, когато щурците, усетили, че нещо си отива, свиреха по цели ноци в градините, а светулките започваха да гасят своите фенери.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.